

Katedra trestního práva

Posudek konzultanta na rigorózní práci Mgr. Viktora Knotka „Postavení a úloha státního zástupce v trestním řízení před soudem“

Předložená rigorózní práce obsahuje 98 stran textu a je přehledně členěna do úvodu, pěti kapitol a závěru. Vnější úprava práce je dobrá, větší pozornost měla být věnována písařským korekturám. Okruh použité literatury je s ohledem na úzce zaměřené téma poměrně obsáhlý a zahrnuje i práce zahraničních autorů. Po formální stránce splňuje předložená práce požadavky na ni kladené.

Autor si za téma své práce zvolil problematiku rozhodně netradiční, úzce zaměřenou a mimořádně složitou, a to nejen z důvodu omezeného rozsahu výchozích pramenů, ale především z důvodů náročnosti obsahové.

V úvodu své práce podává autor stručný, avšak ilustrativní a vývojové tendence dobře postihující přehled vývoje institutu veřejné žaloby na našem území. Kritika zneužívání prokuratury k dosažení „třídních“ cílů je zajisté namístě, nicméně institut všeobecného dozoru byl v té době jedním z mála kontrolních mechanismů, byť nepříliš praxí využívaný.

Dále se autor věnuje postavení státního zástupce de lege lata a úkolům a principům činnosti státního zástupce. S autorem lze souhlasit pokud považuje státní zastupitelství za orgán sui generis a naopak kritizuje jeho zařazení mezi orgány moci výkonné, což by mohlo vést k nežádoucím deformacím. Stručný výklad o soustavě státního zastupitelství a o pravomoci a příslušnosti státních zástupců jen doplňuje předchozí rozbor.

Velmi zajímavá je kapitola o postavení státního zástupce při realizaci základních zásad trestního řízení. Důvodný je autorův názor, že posílení kontradiktornosti soudního řízení je jednou z cest, jak posílit aktivitu základních procesních stran s cílem aktivního nalezení materiální pravdy.

Jádrum práce je pátá kapitola, ve které se autor zabývá rozбором role státního zástupce v soudním řízení trestním. Autor správně klade důraz na přesné popsání skutku v obžalobě tak, aby byly zachyceny všechny zákonné znaky trestného činu, který je ve stíhaném skutku spatřován. V tomto ohledu lze poukázat na řadu nálezů Ústavního soudu ČR, který důsledně praxi k takovému postupu vede. Zajímavý a patrně důvodný je autorův názor, postavení státního zástupce jako orgánu reprezentujícího veřejnou žalobu nelze interpretovat zjednodušeně tak, že jeho úkolem je dosáhnout odsouzení, neboť veřejná žaloba reprezentující veřejný zájem nemůže být

jednostranná. Záslužně je pozornost věnována rovněž řízení před samosoudcem a zjednodušenému řízení před soudem. Autor se nevyhýbá ani sporné otázce vztahu oprávnění nejvyššího státního zástupce podle § 174a tr. řádu a stížnosti pro porušení zákona. Předchozí rozbor pak doplňuje pohled na řízení vykonávací a na některé aspekty právního styku s cizinou. Snad drobnou výhradu lze mít k tomu, že autor ve zjevné snaze po podrobném a přesném rozboru zkoumaných otázek někdy nadbytečně konstatuje fakta, která jsou zasvěcenému čtenáři notoricky známá.

Zajímavé srovnání s vybranými zahraničními úpravami (Spojené státy americké, Francie, Německo, Slovensko) přináší autor v šesté kapitole své práce.

V závěru své práce autor na podkladě kritické analýzy obsažené v předcházejících částech své práce hodnotí věcný záměr rekodifikace trestního řízení. Navrhované změny hodnotí vesměs pozitivně (omezení možnosti vrácení věci státnímu zástupci soudem, tzv. formální důkazní břemeno aj.). De lege ferenda doporučuje omezit dozorové povinnosti státního zástupce ve vykonávacím řízení.

Celkově lze předloženou rigorózní práci považovat za zdařilou. Kladem je, že autor velmi pečlivě a svědomitě „zmapoval“ postavení státního zástupce v řízení před soudem na podkladě zákonného textu, zpracovaných literárních pramenů a judikatury a vyjadřuje se i k některým sporným otázkám. Po obsahové stránce předložená práce splňuje požadavky kladené na rigorózní práci.

Při ústní obhajobě by se autor mohl vyjádřit svůj názor k praxi soudů, kdy po vyhlášení rozsudku je k otázce podání či vzdání se odvolání dotazován nejdříve obžalovaný, zatímco v jiných případech (dotazy vyslychaným osobám, návrhy na provedení důkazů, závěrečná řeč) je slovo nejdříve udělováno státnímu zástupci.

Doporučuji, aby po úspěšné obhajobě práce a úspěšné ústní zkoušce byl Mgr. Viktoru Knotkovi udělen titul doktora práv.

V Praze dne 30.9.2008

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
konzultant